

„Ефективност на превенцията и действия по преодоляване на последиците от наводнения” за периода 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

РЕЗЮМЕ

Настоящият доклад е изготвен в резултат на извършен одит на изпълнението на дейностите, свързани с превенцията и преодоляване на последиците от наводненията за периода 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Наводненията са често срещани природни бедствия¹ на територията на Република България. Наводненията, характерни за територията на страна, са причинени от речни разливи, поройни наводнения, от аварии и неправилно управление на хидротехнически съоръжения или от преднамерени действия. Наводненията нанасят огромни щети, тъй като засягат населени райони, промишлени територии, продуктивни земеделски земи и инженерна инфраструктура. За цялата страна, за одитирания период, са регистрирани 1 599 наводнения², които, съгласно определени национални критерии, съдържащи показатели за оценка, нанасят значителни щети на човешкото здраве, стопанската дейност, околната среда и културното наследство. Определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за цялата страна са 116 с обща дължина 3 889 км.

Защитата при наводнения е процес, който е от компетенциите на различни институции и органи на национално, областно и общинско ниво - институции (Министерски съвет, министерства и ведомства, общински структури), звена (Дирекция „Национална система 112“ към Министерството на вътрешните работи с центрове 112, центрове за спешна медицинска помощ към Министерството на здравеопазването и спешни отделения към лечебни заведения), дружества и организации (Български червен кръст, неправителствени организации) и граждани (доброволци). От многобройните участници в процеса за превенция и преодоляване на последиците от наводнения обект на одита са дейностите на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” (ГДПБЗН-МВР) към Министерството на вътрешните работи, Консултативния съвет за подпомагане на Министерския съвет при формиране на държавната политика в областта на защита при бедствия и Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане

---

¹ Бедствие е значително нарушаване на нормалното функциониране на обществото, предизвикано от природни явления и/или от човешка дейност и водещо до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда, предотвратяването, овладяването и преодоляването на което надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото.

² по данни на НСИ- <http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/data/timeseries/Crisis1.10.xls>

към Министерския съвет за предоставяне на целеви средства от държавния бюджет във връзка с настъпили бедствия. Председател на тези структури е министърът на вътрешните работи, подпомаган от ГДПБЗН-МВР. За предприетите действия по организирането, координирането и провеждането на превантивни мерки и намаляването на последиците от бедствия, които са отговорности на кметовете на общините, са анализирани избрани по определени критерии общини - Харманли (обл. Хасково), Поморие (обл. Бургас), Неделино (обл. Смолян), Главиница (обл. Силистра), Борован (обл. Враца) и Хайредин (обл. Враца).

За да се установи ефективно ли са управлявани процесите и дейностите, свързани с превенцията и преодоляване на последиците от наводненията, са анализирани и оценени: създаването на национална рамка за ефективни действия за осъществяване на превенция и преодоляване на последици от наводнения; ефективността на превантивните дейности за предотвратяване на бедствия от наводнения и ефективността на действията по преодоляване на последиците от бедствия, вследствие на наводнения.

Създадената национална рамка включва приемането на ясна национална политиката и законодателство при превенцията и преодоляването на последиците от бедствията, свързани с прилагането на два основополагащи документи - Рамката на Хиого на ООН 2005-2015 г. „Изграждане на устойчивост към бедствия на нациите и общностите“ и Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.10.2007 г. относно оценката и управлението на риска от наводненията.

Смяната на 5 правителства през одитирания период затруднява определянето на ясна и последователна политика в тази област. Приемането на много на брой нормативни актове, прилагани от многото на брой участници в процеса влияе върху изпълнението на целите за минимизиране на рисковете за възникване и последиците от наводненията. Предприетите действия от Консултативния съвет за подпомагане на Министерския съвет при формиране на държавната политика в областта на защита при бедствия не са ефективни. Въпреки положените усилия от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет са допускани пропуски, които не се отразяват благоприятно върху създадения механизъм за финансиране от Междуведомствената комисия. Министерският съвет не извършва адекватен мониторинг и контрол върху изпълнението на дейностите на Консултативния съвет по програмни документи и върху Междуведомствената комисия във връзка с разходването, възстановяването и отчитането на отпуснати средства, поради пропуски в нормативната уредба.

Допусканите пропуски при осъществяването от ГДПБЗН-МВР действия по превенцията, оказват негативно влияние върху ефективността на превантивните дейности, свързани с наводненията. Единната спасителна система не е доизградена още в 18 областни града, поради недостатъчен финансов ресурс. Предприеманите превантивни действия от общините са недостатъчни и неефективни, не е извършвано проследяване изпълнението на предписанията за поддържане в добро състояние на речните корита и язовирите, дадени от териториалните звена на ГДПБЗН-МВР и от сформираните общински комисии, което в повишава риска от наводнения и нанасяне на материални щети и човешки жертви. Неосигуряването на достатъчен финансов ресурс за общините, възпрепятства извършването на навременни и качествени превантивни действия, което води до значителни материални и нематериални последици и утежняване на общинския и републиканския бюджет.

При настъпилите наводнения в одитираните общини, ГДПБЗН-МВР и териториалните ѝ структури, предприемат навременни и адекватни действия при оказване помощ на населението по преодоляване на последиците от бедствията. Кметовете на общините оказват навременна първа помощ след настъпване на бедствията - евакуация на хора, осигурена е питейна вода, храна, подслон, лекарства. Получена е хуманитарна помощ, от БЧК и от дарения. От кметовете на четири общини (Поморие, Харманли, Главиница и Неделино) са подадени искания към Междуведомствената комисия към Министерския съвет за осигуряване на финансова помощ и са отпуснати средства за спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи, неотложни възстановителни работи и възстановителна помощ. Системата за отчет в Междуведомствената комисия на усвоените средства, получени от общините на основание нейни решения/Постановления на Министерския съвет не е достатъчно ефективна.

Липсата на комплексен подход оказва влияние върху ефективното реализиране на държавната политика в областта на превенция и преодоляване на последиците при наводненията. Закъсненията при приемане на документи, основополагащи за ефективното управление на риска, има негативни последици и ефект на национално и общинско ниво.

Допусканите пропуски при осъществяване на отговорностите на различни нива при изпълнение на дейностите от ГДПБЗН-МВР и общини, както и при двата подпомагащи Министерския съвет органа, не дава достатъчна увереност за ефективното изпълнение на дейностите по превенция и преодоляване на последиците при наводнения.

Въпреки положените усилия от ГДПБЗН-МВР и от останалите участници в процеса за предприемане на навременни и адекватни действия при оказване помощ на населението по преодоляване на последиците от бедствията, закъснението в изпълнението на важни дейности, недоизградената система за ранно предупреждане и забавянето в изработването на карти на районите под заплаха и карти на риска от наводнения, възпрепятства ефективното реализиране на политиката при наводненията - намаляване на икономическите щети и запазване на живота на хората.